

Consiliul pentru Prevenirea Torturii
(CpPT)

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita preventivă
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie a
Inspectoratului de Poliție Ocnîța,
în data de 13 septembrie 2018

Raportul a fost elaborat de către

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- **Ceslav PANICO,**
- **Svetlana DOLTU,**
- **Mihail GORINCIOI,**
- **Oxana GUMENNAIA,**
- **Dumitru RUSSU**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul CpPT este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (UN OP CAT).

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII

La data de 13 septembrie 2018, între orele 12.35 – 15.30, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie (IDP) al Inspectoratului de Poliție Ocnița.

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Ceslav Panico – membrul CpPT,
2. Svetlana Doltu – membra CpPT,
3. Mihail Gorincioi – membrul CpPT.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Inspectoratul de Poliție Ocnița privind respectarea drepturilor persoanelor deținute în IDP în vederea prevenirii torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

Izolatorul de detenție provizorie (IDP) a Inspectoratului de Poliție Ocnița se află în incinta Inspectoratului de Poliție Ocnița la etajul I al edificiului, imediat după sediul serviciului de gardă. Izolatorul dispune de 8 celule, 4 dintre ele funcționale (folosite pentru a deține maximum 13 persoane), o încăpere/cameră de întrevederi/vizite/audieri cu ofițerii de urmărire penală/procurori/avocați amplasată la intrarea în izolator. De asemenea, în cadrul izolatorului sunt amplasate cabinetul medical, baia, curtea pentru plimbări a persoanelor deținute și odaia pentru prepararea/încălzirea hranei.

În cadrul vizitei CpPT a purtat discuții cu Șeful IP Ocnița și șeful secției management operațional, supraveghetorul de serviciu din cadrul IDP și felcerul IDP. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către CpPT, la fel s-au solicitat informații generale despre instituție și probleme majore cu care se confruntă instituția și persoanele reținute/arestate. Informația solicitată de membrii CpPT privind activitatea IP Ocnița a fost remisă pe poșta electronică în aceeași zi, pe durata realizării vizitei.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnește reprezentanții Inspectoratului de Poliție Ocnița, expuse de către reprezentanții Inspectoratului:

- Ce mai gravă problemă ține de compartimentul resurse umane din cauza numărului mare de funcții vacante;
- Lipsa serviciului escortă cât și lipsa unității de transport specială pentru escortarea deținuților;
- Transferarea responsabilității pentru izolator către șeful serviciului management operațional, cu atribuții multiple și, respectiv, lipsa unui șef distinct responsabil de activitatea IDP;
- Timp insuficient pentru realizarea măsurilor investigativ-operative, de documentare și necesitatea multiplelor confruntări sau audieri a reținutului cu martorii. Această problemă generează situații de menținere în IDP mai mult de 72 o re;
- Salarizarea insuficientă a personalului medical din IDP și asigurarea examinării medicale pe timp de noapte și în zile de odihnă;
- Probleme cu selectarea agenților economici pentru asigurarea alimentației persoanelor reținute din cauza numărului mic de reținuți (circa 200 persoane anual) și suma mică pentru alimentarea per zi (de trei ori) – circa 25 lei;

- Numărul insuficient de avocați în raionul Ocnița, fapt ce crează impedimente în respectarea garanției asigurării reținuților cu avocat.

În cadrul vizitei preventive, în izolator se afla o persoană reținută.

CpPT a avut acces neîngrădit la registrele existente, oficiile și încăperile solicitate a fi vizitate. În special, au fost vizitate/examinate:

Izolatorul de detenție provizorie:

- 4 celule funcționale (celulele 1,2,3),
- 4 celule nefuncționale
- Camera de întrevederi/vizite/audieri (camera de anchetă),
- Curtea de plimbări,
- Odaia pentru prepararea/încălzirea hranei,
- Baia
- Cabinetul medical
- Depozitele.

1. Din discuțiile purtate cu conducerea IP Ocnița, CpPT *nu a putut identifica prezența constantă/frecventă a controalelor interne/inspecțiilor interne din cadrul IGP MAI* privind monitorizarea tratamentului persoanelor reținute/deținute, aplicării procedurilor de operare și starea condițiilor de detenție în cadrul Izolatorului de detenție preventivă din cadrul IP Ocnița.

Ultima vizită de monitorizare a rețelilor tratamente a fost realizată în IDP Ocnița de către reprezentanții Avocatului Parlamentar în 2014¹.

2. Registrele de evidență a persoanelor în IDP IP Ocnița sunt îndeplinite nesatisfăcător (neclarități, multe erori, spații libere, etc). Există 3 registre de evidență a persoanelor: (1)- în care este consemnată deținerea persoanelor în IDP până la 72 de ore, (2) – în care consemnată deținerea persoanelor în IDP mai mult de 72 de ore, (3) - pentru consemnarea deținerii tuturor persoanelor. Astfel, nu este clară necesitatea unor astfel de registre distincte.

În registre nu mereu poate fi identificată perioada deținerii în IDP Ocnița.

De asemenea, nu este clară modalitatea de completare a Registrului scoaterii din celule și a Registrului scoaterii din IDP IP Ocnița.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

3. În cadrul vizitei, analizând registrele medicale din cadrul IDP Ocnița, **CpPT a întâlnit cel puțin 2 cazuri ce conțin menționarea leziunilor corporale care pot fi interpretate ca preținse acte de tortură aplicate persoanelor reținute/parvenite/deținute!**

Înscrierile, identificate în fișele de examinare medicală a deținuților din cadrul IDP Ocnița se referă la diferite leziuni și traume, dar care nu se regăsesc în alte Registre medicale. Cu regret, nu au fost descrise de către personalul medical declarațiile persoanelor deținute în IDP privind circumstanțele contractării acestor leziuni, dar și acțiunile întreprinse ulterior în vederea executării prevederilor *Ordinului (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant*².

¹ http://ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/raport_ipr_ocnita_19.02.2013.pdf

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

➤ *CpPT reamintește colaboratorilor poliției și conducerii IP Ocnița despre faptul că acțiunile de tortură, tratamentul inuman sau degradant sunt pedepsite conform art. 166¹ din Codul penal R.M.*

➤ *CpPT, de asemenea, atrage atenția colaboratorilor poliției și personalului medical din cadrul IDP Ocnița că, Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale prevede obligativitatea polițiștilor, lucrătorilor medicali din cadrul IDP să întreprindă toate măsurile necesare indicate în Ordin, și în special să informeze imediat procuratura teritorială sau specializată privind constatarea leziunilor corporale vizibile sau când sunt alte circumstanțe ce oferă temei de a presupune că persoana a fost supusă unor astfel de fapte, când persoana s-a ales cu alte leziuni corporale fiind în custodia organelor de drept sau în evenimente însoțite de intervenția angajaților organelor de forță. Neîndeplinirea prevederilor Ordinului atrage după sine răspunderea disciplinară, conform legislației.*

4. Un aspect îngrijorător pentru CpPT este **deținerea persoanelor în Izolatorul de detenție preventivă/provizorie din IP Ocnița mai mult de 72 de ore pentru adulți.**

Au fost identificate cazuri când persoanele sunt detinute până la 2 săptămâni în IDP Ocnița.

Motivele, identificate de CpPT sau prezentate de conducerea IP Ocnița, privind deținerii în IDP a persoanelor pentru un termen mai mare de 72 ore (24 ore privind minorii) sunt:

a. Ofițerii de urmărire penală/procurorii nu au finalizat toate acțiunile procesuale privind cauzele penale în care sunt implicate persoanele reținute/arestate. În practica actuală a unor astfel de situații, din declarațiile Șefului IP Ocnița, acesta acceptă/refuză cererile pentru deținerea persoanelor din partea ofițerilor de urmărire penală/procurorilor pentru menținerea persoanelor reținute în IDP pentru o perioadă ce depășește 72/24 de ore;

b. Lipsa procedurilor de operare (și acoperire bugetară) privind perfectarea urgentă a actelor de identitate a persoanelor reținute pentru a fi escortate la penitenciare în vederea plasării în arest preventiv;

În cadrul vizitei nu au putut fi identificate careva acoperiri legale privind situațiile descrise și, în viziunea CpPT astfel de abordări/acțiuni pot atrage după sine sancțiuni disciplinare pentru persoanele de răspundere.

CpPT a identificat *practica de deținere în IDP Ocnița pentru o perioadă mai mare de o zi/câteva ore (uneori chiar câteva zile la rând, inclusiv și în perioada zilelor de odihnă) a persoanelor escortate din penitenciare pentru participarea în judecată sau în unele proceduri de urmărire penală.*

➤ *CpPT atrage atenția asupra faptului că IDP-urile nu sunt adaptate și prevăzute pentru deținerea persoanelor pentru o perioadă mai mare de 72 de ore, iar o detenție mai îndelungată în IDP-uri poate fi apreciată ca tratament inuman sau degradant. Conform Codului de executare a RM în Izolatoare de detenție preventivă sunt deținute numai persoanele reținute conform art. 166 CPP a RM, pe un termen maxim de 72 de ore de la reținere, ulterior persoanele în privința cărora este aplicat arestul preventiv, trebuie escortate pentru detenție în instituțiile penitenciare de tip semi-închis.*

5. Din considerentul că în izolator mereu este un reprezentant/persoana de gardă al inspectoratului, deținuții sunt în măsură să intre, în orice moment, în contact cu persoana de supraveghere în vederea solicitării de ajutor/inștiința avocatul/procurorul/medicul etc. Izolatorul IP Ocnița de asemenea dispune de supraveghere video în holurile izolatorului și la intrare în izolator.
6. Echipa de monitorizare nu a putut identifica un registru distinct privind aplicarea mijloacelor speciale și a forței fizice. Ori, persoana deținută la momentul vizitei în izolator a relatat despre faptul că i s-au aplicat catușele pe o durată îndelungată și fără motiv (în jur de 4 ore, de la momentul reținerii-transportării-deținerii de facto într-un cabinet din IP Ocnița). În lipsa unui registru CpPT nu a putut verifica negațiile reprezentanților IP Ocnița privind aplicarea catușelor pe o durată de până la 4 ore.
 - *CpPT atrage atenția asupra faptului că aplicarea mijloacelor speciale și a forței fizice asupra persoanelor trebuie făcută doar ca măsură excepțională, după ce sunt epuizate alte metode de convingere/aplanarea conflictului, și doar pe o perioadă scurtă de strictă necesitate și conform legii.*
Chiar dacă, din relatările reprezentanților IP Ocnița, informează procurorul despre aplicarea forței fizice și/sau a mijloacelor speciale, IP Ocnița nu deține un registru distinct unde sunt fixate toate aspectele privind aplicarea forței fizice și/sau a mijloacelor speciale. Informații ce ar conține minimum următoarele date: persoana asupra căreia a fost aplicat, de către cine, motivul, în ce condiții, data și ora începerii aplicării, data și ora încetării aplicării, mențiuni despre informarea procurorului și șefului IP Ocnița, mențiuni despre starea de sănătate/examinarea medicală după încetarea măsurii.

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

7. *Accesul la avocat.* CpPT consideră accesul la un avocat drept o garanție fundamentală inclusiv împotriva torturii și altor rele tratamente. În acest sens va fi subliniat rolul fiecărui avocat întru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute atât prin oferirea unei asistențe calificate, cât și prin rolul activ de a contesta/denumța orice alegații de tortură, rele tratamente, degradante sau inumane. CpPT nu este sigur de faptul că atunci când avocatii primesc careva informații sau identifică urme de violență pe corpul persoanelor reținute sesizează imediat procuratura raională.

Intrevederile/audierile au loc într-un cabinet separat din interiorul izolatorului, cabinet special destinat acestor activități procesuale și întrevederilor. Biroul nu este asigurat cu echipamentele necesare unei audieri calitative (calculator, imprimantă, acces la internet etc).

Analiza registrelor și din discuția cu persoana deținută în IDP, CpPT a constatat că persoanele reținute au beneficiat de serviciile unui avocat.

8. *Examinarea medicală.* În instituție este angajat felcer pe 1,0 salariu, care activează în instituție din 2014. Pentru procurarea medicamentelor anual de către IP Ocnița se alocă o sumă de circa 1000 lei. În inspectorat sunt 2 cabinete medicale – unul la etajul 2, preponderent pentru lucrul cu documentația și examinarea medicală la adresare a colaboratorilor.

Examinarea reținuților/deținuților se realizează în cabinetul medical al izolatorului. Cabinetul medical este format dintr-o cameră separată, dotată cu lavoar dar neasigurată cu conexiune la apă. Cabinetul medical necesită dotare cu frigider pentru păstrarea unor medicamente, iar dulapurile – cu lăcăți pentru păstrarea sigură a documentației medicale. Astfel, nu se respectă ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție raional, care prevede componența punctului medical constituit din cabinetul pentru examinare (12m²), cabinetul de proceduri (12m²) și WC (4m²), precum și dotarea lor cu echipamente și consumabile. Pereții nu sunt acoperiți cu teracotă, astfel nu este posibil de asigurat curățenia umedă în vederea siguranței și respectării regimului sanitaro-igienic pentru spațiile medicale în corespundere cu *Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 663 din 23.07.2010³.

Totodată, s-a constatat **practica de examinare medicală a reținuților în prezența polițistului**, practică expres recomandată de a fi exclusă de recomandările Comitetului pentru Prevenirea Torturii (2011)⁴. Acest fapt trezește îngrijorare privitor la posibilitatea documentării leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial. Astfel, confidențialitatea examinării medicale nu este respectată, în instituție nu sunt asigurate condiții pentru realizarea unei examinări medicale confidențiale, dar și de documentare a leziunilor corporale și pretinselor acte de tortură.

Pentru fiecare nou venit la intrare și la ieșire din IDP se completează în 2 exemplare Fișa de examinare medicală a persoanei plasate în detenție (1 - se anexează la dosarul personal a reținutului, 2 – se păstrează la felcerul IDP). Mai mult ca atât, Consiliul remarcă buna practică de cumulare în “*dosare individuale a fișelor medicale*” improvizate a reținuților, inclusiv intrările/ieșirile repetate. Astfel, poate fi urmărit istoricul examinărilor medicale în cadrul mai multor rețineri. Respectiv, în IDP Ocnița se realizează Recomandarea CPT (2011) “**orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admitterii acestuia și la momentul eliberării**”. Fișa medicală de examinare la plasarea în IDP nu conține rubrica de contrasemnare de către personalul nemedical care asistă la examinarea medicală.

Registru de evidență medicală nu conține evidența distinctă a persoanelor examinate la intrare și ieșirea din IDP. O problemă identificată de Consiliu a fost problema examinării medicale pe timp de noapte și în zile de odihnă, felcerul fiind angajat pe o normă întregă cu orarul de activitate 8 ore pe zi 5 zile în săptămână. Astfel, suprapunerea registrelor de evidență ale IDP cu Registrul examinărilor medicale și fișele medicale propriu-zis a constatat că **o parte din reținuți nu sunt examinați medical la intrare sau ieșire**.

În caz de constatare a leziunilor corporale, ultimele nu se consemnează în Registrul separat și nu sunt întreprinse acțiuni ulterioare, fiind nerealizate prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013.

9. **Informarea rudelor/prietenilor.** CpPT nu îi este clar care este mecanismul/procedura de oferire reținuților a posibilității de a informa (suna) privind reținerea și locul plasării

³ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=335428>

⁴ Dacă, per ansamblu, niciun indiciu de prezență a personalului de supraveghere sau escortă, nu apare în rubricile registrelor medicale consultate, marea majoritate a persoanelor deținute intervievate au afirmat precum că, au fost examinate în prezența personalului care nu are nici o atribuție medicală sau de îngrijire. CPT-ul recomandă de a adopta noi instrucțiuni, în atenția ofițerilor de poliție și personalului medical, intervenând pe lângă persoanele reținute, precizând că orice examen medical trebuie să fie derulat în confidențialitate - cu excepția solicitării exprese a personalului medical interesat, în cazuri particulare - în afara prezenței personalului care nu au atribuții medicale sau de îngrijire.

acestora. De asemenea, nu există un Registru de evidență contrasemnare de către persoană a faptului informării sau refuzul persoanelor reținute de a se folosi despre acest drept.

10. Din declarațiile reprezentanților inspectoratului persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful inspectoratului sau prin intermediul șeful inspectoratului către procuror/ familie persoane apropiate. Cu toate acestea **CpPT nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.**

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Izolatorul de detenție a IP Ocnița per general sunt într-o stare acceptabilă de funcționare 4 celule; sunt reparate holurile, baia. De asemenea este menținută starea sanitar-igienică satisfăcătoare.

11. Celulele

În urma monitorizării condițiilor de detenție din cele 4 celule practicabile, au fost observate următoarele:

- Standardul de suprafață (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2.5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană) nu este respectat. Chiar dacă în unele celule de detenție erau, de facto, un număr de persoane conform standardelor, numărul paturilor existente în celule era mult mai mare;
- Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială funcționează nesatisfăcător. Sistemului de aerisire artificială este funcțional;
- Celulele sunt iluminate insuficient astfel încât persoanele care se află în detenție nu au posibilitatea să citească, acest fapt se datorează dimensiunilor foarte mici ale geamurilor. Lumina artificială la fel nu este suficientă, deoarece unicul bec, situat deasupra ușii, este acoperit de o plasă care nu asigură intensitatea necesară nici pe timp de zi și nici pe timp de noapte.
- Paturile, saltele și lenjeria sunt într-o stare satisfăcătoare;
- Deținuții au acces la apă menajeră în celule;
- Celulele dispun de veceu și chiuvetă delimitată de un prete de 1 metru. Veceul este deschis și nu asigură condiții decente și intimitate. În celulă persistă un miros specific neplăcut din cauza stării neigienice a veceului;
- Celulele sunt asigurate cu încălzire centralizată pe timp de iarnă.

12. **Baia.** Izolatorul este asigurat cu o încăpere amenajată cu o baie, de tip duș. Pereții și podeaua sunt acoperite cu teracotă. Este acces centralizat la apă caldă. Din spusele angajaților baia este efectuată la solicitarea reținuților, nu mai rar de o dată în săptămână. Baia nu este asigurată cu covorașe de cauciuc/suport din lemn pentru picioare, precum și de încăpere adiacentă pentru schimbarea hainelor.

13. **Alimentația reținuților.** În privința alimentației persoanelor plasate în Izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi, și că zilnic. Persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții. Din declarațiile administrației, suma alocată hranei deținuților este insuficientă, de

aceea agenții economici nu sunt de acord să colaboreze pe partea de asigurare cu hrană a deținuților.

14. Curtea de plimbare. Spațiul pentru plimbarea deținuților este acceptabil, însă nu are acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Din spusele angajaților, reținuții au dreptul pentru o oră de plimbare în fiecare zi. Registrul plimbărilor este disponibil.

15. Asistența medicală.

Registre medicale prezente:

1. Registrul de evidență a examinărilor medicale
2. Registrul de evidență a acordării asistenței medicale, dezinfectărilor în IDP
3. Registrul de evidență a medicamentelor

Registrul de evidență a leziunilor traumatiche, persoanelor aflate la greva foamei nu sunt disponibile.

Persoanele reținute se pot adresa după asistență medicală prin intermediul personalului de supraveghere, care ulterior contactează telefonic felcerul. Solicitățile de ajutor medical nu sunt înregistrate prin intermediul registrelor speciale, fapt ce nu permite posibilitatea de analiză și evaluare a executării lor.

La ofițerul de serviciu, în acces liber pentru personalul nemedical se află Registrul de acordare a asistenței medicale de către serviciul de urgență 112, care conține date confidențiale cu caracter medical cum ar fi diagnosticuri medicale și tratamente administrate reținuților. La fel, în baza acestui Registrul s-a stabilit că în IDP au fost solicitat serviciul 112 la persoane reținute preponderent cu următoarele maladii: hipertensiune arterială, diabet zaharat, gastrite, leziuni traumatiche, sindrom de sevraj. Acest Registrul conține mențiuni privind necesitatea consultațiilor medicilor specialiști, precum ar fi medicul endocrinolog, traumatolog ori cardiolog. Cu regret, CpPT nu a identificat în IDP Ocnița mecanisme/procedure de referire și asigurare a executării acestora, fapt ce poate fi interpretat ca rele tratamente. Mai mult ca atât, felcerul nu lua în considerare acest Registrul în conduita tratamentului reținuților.

În discuții cu supraveghetorii din IDP s-a constatat că aceștia nu cunosc despre regulile sigure de percheziții, noțiunea de set individual de percheziție și procedurile necesare de urmat în caz de lezare accidental în scopul prevenirii infectării cu HIV și alte maladii cu transmitere prin sânge. Cu atât mai mult, că acest lucru este prevăzut și în Instrucțiunea metodică cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015.

Deșeurile rezultate din activitatea medicală, contrar prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, sunt colectate nesigur⁵, iar în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor. Punctul medical nu este asigurat cu sterilizator, autoclave, lămpi de cuarț sau alte dispozitive pentru sterilizarea spațiilor și instrumentelor medicale. Respectiv, nu

⁵ <http://lex.justice.md/md/368030/> Art. 55 (3) Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, se efectuează doar în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

se asigură siguranța manoperelor medicale și există riscuri pentru sănătatea reținuților și colaboratorilor.

Sistem de monitorizare și evaluare a problemelor de sănătate, date statistice în instituție nu există.

16. Transportarea persoanelor

Mijlocul de transport destinat escortării deținuților nu corespunde standardelor minime. Pe lângă faptul că este un model vechi și (din spusele atât a deținuților cât și a colaboratorilor poliției) se strică frecvent, chiar în timpul escortării, acesta este echipat cu două scaune din metal și gratii metalice. Din spusele deținuților, aerisirea practic nu există, iar pe timp rece, agentul termic lipsește.

CONSTATĂRI:

1. CpPT a avut acces neîngrădit la oficiile, încăperile și registrele solicitate a fi vizitate/consultate;
2. Nu sunt actualizate panourile informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute. De asemenea, nu sunt indicate datele de contact a procurorului din cadrul Procuraturii Ocnîța responsabil de investigarea cazurilor de tortură;
3. IP Ocnîța nu este asigurat suficient cu personal, fiind vacante 8 funcții;
4. Registrele din cadrul Izolatorului nu sunt standartizate și indeplinite cu acuratețe. Registrele de evidență a persoanelor în IDP IP Ocnîța sunt îndeplinite nesatisfăcător (neclarități, multe erori, spații libere, etc). Nu mereu cuprind informația necesară;
5. Colaboratorii IP Ocnîța nu sunt informați despre obligativitatea ce le revin prin procedurile indicate în Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant. Respectiv, felcerul care a acordat asistența medicală persoanelor deținute și care a făcut înscrisurile în registre nu a întreprins careva măsuri ulterioare conform Ordinul nr.77 din 31.12.2013;
6. Există practica folosită de către Inspectorat, când persoanele sunt deținute în IDP mai mult de 72 ore;
7. IP Ocnîța nu deține un registru distinct unde sunt fixate toate aspectele privind aplicarea forței fizice și/sau a mijloacelor speciale;
8. Persoanele reținute au beneficiat de serviciile unui avocat;
9. Există practica de deținere în IDP Ocnîța pentru o perioadă mai mare de o zi/câteva ore (uneori chiar câteva zile la rând, inclusiv și în perioada zilelor de odihnă) a persoanelor escortate din penitenciare pentru participarea în judecată sau în unele proceduri de urmărire penală;
10. În cadrul izolatorului nu există un registru de evidență a verificărilor planificate și cele inopinate în celule, inclusiv prin indicarea motivelor care au determinat efectuarea controalelor inopinate;
11. Persoanele reținute/deținute au posibilitatea de a contacta/suna gratuit o rudă sau alte persoane apropiate. Însă, în astfel de cazuri nu este clar care este mecanismul/procedura stabilită, nefiind prezent un Registru distinct pentru verificarea respectării acestei garanții;

12. Examinarea medicală la intrare și ieșire se realizează preponderent în orele de activitate a felcerului, iar pe timp de noapte și zile de odihnă – rar;
13. Confidențialitatea examinărilor medicale nu este asigurată, fiind realizate în prezența polițistului. Fișele medicale nu prevăd rubrica de contrasemnare de către personalul medical prezent la examinare;
14. Majoritatea Registrelor medicale sunt nestandardizate, dar completate cu acuratețe și regulat;
15. Registru de evidență a leziunilor traumatice nu este disponibil;
16. Registru de evidență a persoanelor aflate la greva foamei nu este disponibil;
17. Nu a fost constată/identificată în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolat sau din momentul reținerii a persoanelor;
18. Standardul de suprafață (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană) nu este respectat. La 4 celule revin 13 locuri;
19. Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială nu funcționează satisfăcător.
20. Celulele sunt iluminate natural nesatisfăcător, persoanele deținute în IDP nu au posibilitatea să citească la lumina zilei; Lumina artificială este insuficientă, atât din punct de vedere a numărului surselor de lumină, cât și ca intensitate;
21. Instalațiile sanitare din celule nu corespund exigențelor sanitaro-igienice;
22. Persoanele reținute/deținute petrec timpul în aer liber 1 oră pe zi;
23. Cabinet medical și izolator medical (pentru bolnavi infecțioși) în IDP nu este amenajat conform cerințelor față de spațiile medicale;
24. Confidențialitatea documentației medicale nu este asigurată;
25. Deșeurile rezultate din activitatea medicală nu sunt gestionate conform prevederilor legale;
26. În pofida existenței registrelor medicale și a personalului medical, analiza statistică a domeniului medical la nivel de IDP nu se realizează;
27. Felcerul necesită instruire în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”);
28. Polițiștii din IDP nu cunosc despre prevederile *Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015*, în pofida existenței în instituție a două seturi de percheziție în vederea prevenirii infectării accidentale cu boli transmisibile a polițiștilor.

RECOMANDĂRI

A) Inspectoratului General de Poliție (IGP) al MAI

1. Informarea colaboratorilor IP Ocnița despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT);
2. Instituirea mecanismelor interne (și a persoanelor responsabile) în vederea recepționării, implementării și monitorizării recomandărilor înaintate de către IGP de la CpPT pe parcursul anilor 2016-2018 privind problemele sistemice identificate ca rezultat a desfășurării vizitelor în Izolatoarele de Detenție Provizorie;
3. Reevaluarea atribuțiilor și a activităților inspecțiilor/direcțiilor de controale interne privind monitorizarea locurilor de detenție a persoanelor din cadrul IGP, nu doar din punct de vedere a condițiilor de detenție, dar și procesual/operational/manAGERIAL;
4. Elaborarea și aprobarea procedurilor instituționale de conduită în caz de pretinse cazuri de tortură, tratament inuman și degradant pentru standardizarea acțiunilor personalului locurilor de detenție (inclusiv medical) în vederea respectării garanțiilor împotriva torturii și investigării efective, inclusiv revizuirea practicii aplicării de către toate instituțiile vizate a Ordinului comun nr. 77 din 31.12.2013, și stabilirea măsurilor de sancționare a neaplicării acestui Ordin;
5. Elaborarea și implementarea Registrelor de evidență a examinărilor medicale realizate în prezența personalului nemedical, cu prevederea expresă a situațiilor de aplicare și documentarea adecvată;
6. Elaborarea și implementarea Registrelor de evidență a leziunilor corporale (inclusiv cazurilor de automutilări) și greva foamei;
7. Elaborarea și aprobarea procedurilor de management a deșeurilor rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului –cadru de gestionare;
8. Elaborarea și aprobarea indicatorilor statistici privind sănătatea persoanelor plasate în IDP.
9. Asigurarea IP Ocnița cu mijloc de transport pentru escortarea sigură a reținuților.

B) Procuratura Generală

1. Evaluarea complexă a practicii de încălcare a termenului de deținere mai mult de 72 ore a persoanelor în cadrul IDP;
2. Revizuirea/completarea ordinului nr.77 cu algoritm clar de interacțiune între actorii implicați în documentarea pretinselor acte de tortură, inclusiv indicatorii de monitorizare. Identificarea unor proceduri rapide și simple pentru colaboratorii/personalul IP de a informa procurorul responsabil de investigarea cazurilor de tortură din cadrul Procuraturii privind cazurile identificate ce conțin semne sau alegerii privind actele de tortură aplicate persoanelor reținute/parvenite/deținute în IDP;
3. De comun cu Procuratura Ocnița și conducerea Inspectoratului de Poliție Ocnița informarea/instruirea colaboratorii/personalul IP Ocnița despre prevederile art. 166¹ din Codul penal R.M., precum și despre procedurile obligatorii indicate în Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

C) Inspectoratul de Poliție Ocnița

1. Informarea colaboratorilor despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenire a Torturii;
2. Actualizarea panourilor informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute;
3. Identificarea unor proceduri/mecanisme clare în cadrul izolatorului/Inspectoratului de Poliție Ocnița privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor;
4. Asigurarea persoanelor reținute/deținute cu informații în scris despre drepturile de care dispune prin art. 64 din Codul de procedură penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa. Precum și explicarea drepturilor și obligațiile acestora, inclusiv pe perioada deținerii în izolator;
5. Elaborarea și deținerea un registru distinct unde sunt fixate toate aspectele privind aplicarea forței fizice și/sau a mijloacelor speciale;
6. Excluderea cazurilor de deținere a persoanelor în incinta izolatorului de detenție provizorie mai mult de 72/48 de ore;
7. Excluderea practicii de deținere în IDP Ocnița pentru o perioadă mai mare de o zi/câteva ore a persoanelor escortate de la penitenciare pentru participarea în judecată sau în unele proceduri de urmărire penală;
8. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Ocnița, în special:
 - Reamenajarea paturilor în celule conform standardelor (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană/pat !); Chiar dacă unele paturi nu sunt folosite pentru dormit, ele trebuie să fie scoase din celule;
 - Delimitarea totală, de la podea până la tavan, a toaletelor din celule;
 - Asigurarea persoanelor deținute cu lenjerie de pat și seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periuțe de dinți, săpun);
 - Asigurarea celulelor cu iluminarea artificială suficientă, inclusiv pentru a citi;
9. Identificarea soluțiilor privind oferirea persoanelor reținute petrecerea la aer liber/plimbări mai mult de o oră pe zi;
10. Asigurarea funcționalității (spațiilor necesare) punctului medical în corespundere cu Ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție rațional în vederea examinării medicale confidențiale și Regulamentul sanitar privind condițiile sanitaro-igienice în instituțiile medicale.
11. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator;
12. Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical;
13. Asigurarea respectării prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013);
14. Asigurarea informării efectivului IDP despre prevederile Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, inclusiv măsurile sigure de percheziție.

15. Asigurarea managementului deșeurile rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului instituțional de gestionare.

16. Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora. conform legii.

Data aprobării raportului

20 septembrie 2018

Acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii (CpPT)

- Mihail COTOROBAI, președintele Consiliului

- Maia BĂNĂRESCU, membră Consiliului

- Mihail GORINCIOI, membru Consiliului

- Svetlana DOLTU, membră Consiliului

- Ceslav PANICO, membru Consiliului

- Oxana GUMENNAIA, membră Consiliului

- Dmitrii RUSSU, membru Consiliului

The image shows a list of seven names, each followed by a horizontal line for a signature. The signatures are handwritten in black ink. From top to bottom, the signatures correspond to: Mihail COTOROBAI, Maia BĂNĂRESCU, Mihail GORINCIOI, Svetlana DOLTU, Ceslav PANICO, Oxana GUMENNAIA, and Dmitrii RUSSU. The signature for Mihail GORINCIOI is crossed out with a large horizontal line.